

Laczkó Dezső Múzeum

8200 VESZPRÉM, ERZSÉBET SÉTÁNY 1., TELEFON: 06 88 564 310
E-MAIL: titkar@vmmuzeum.hu, HONLAP: www.vmmuzeum.hu

Koncz Pál

Dr. László Péter művészettörténész, múzeum-igazgató (Gróf Eszterházy Károly Kastély- és Táj-múzeum, Pápa, Főter 1., telefon: 06-89-313-584, e-mail: ekktm@globonet.hu) a Laczkó Dezső Múzeumban Bándi László helytörténet-kutatóval közösen végzett anyaggyűjtést követően, 1989-ben megrendezte a Veszprém 200 éves nyomdászata című kiállítást, melynek előkészítése során könyvtári, levéltári kutatást is végeztek. Ennek kéziratosa és dokumentumanyagát ebben az évben szándékozik a múzeum adattárának Történeti Dokumentára számára átadni.

Akkoriban készített a városban még élő, idős egykori nyomdászokkal interjúkat Bándi László, aki manapság a Honismereti Szövetség megyei

elnöke. A Bándi-féle igen értékes, adatgazdag interjúk egy-egy másodpéldánya is a László Péter által átadásra kerülő dokumentumok között van. Ezek kutatását majd Bándival egyeztetni kell, de nyilvánvalóan nem lesz akadály.

1992 körül szerelték le a Pannon Nyomda ólom-szedéses „melegüzemét”, melynek felszereléséből szedőszekrények, betűkészletek és néhány kisgép, eszköz is a Laczkó Dezső Múzeum történeti gyűjteményébe került. Ez a tárgyegyüttes még leltározatlan, feldolgozásra vár.

1992-ben szerencsém volt Imre Géza ajkai nyomdász és könyvkötő özvegyétől visszaemlékezést, fotókat és a férje által készített nyomtatványokat szerezni. Az Imre-nyomda produktumai közül sikerült például néhány olyan Műkedvelő Útmutató című folyóiratpéldányt megszerezni, melyek az OSZK Színháztörténeti gyűjteményéből addig hiányoztak.

1983-ban került a Laczkó Dezső Múzeumba Páparól egy 18–19. századi darabokból álló könyvkötői kötésdíszítő szerszámgyűjtés, melyet előbb Mayer Adolf, majd Rhédi Károly, illetve Bedőcs József használt. Leltári fő tételszáma: 84.1. Ugyanekkor került leltárba Bedőcs működésének számos írásos dokumentuma is.

Pápai és veszprémi könyvkötők számos kötését őrzi mindkét város múzeuma; ezek tételes felsorolására itt nincs mód.

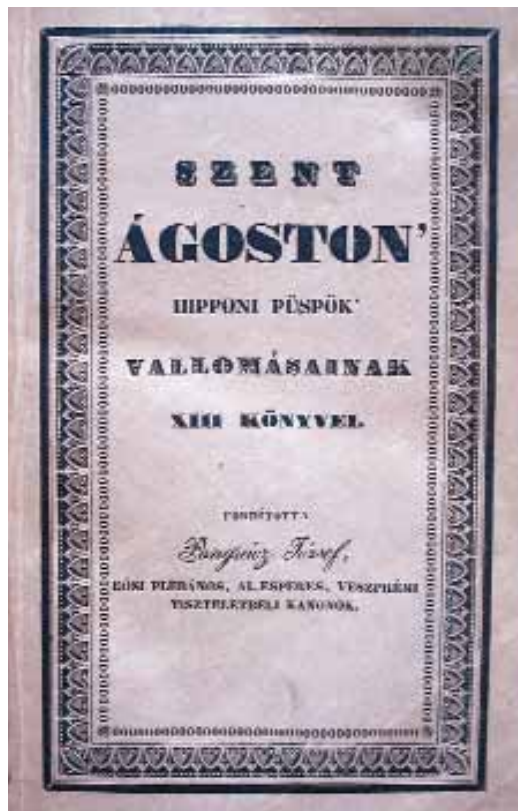
Pápa város egykori nyomdáira (Református Főiskolai Nyomda, Pax Nyomda, Nobel Ármin nyomda, Corvin Nyomda, Pápa és Vidéke Keresztény Nemzeti Nyomda stb.), illetve könyv- és papírkereskedőire, valamint könyvkötőire vonatkozó adatok találhatóak a Gróf Eszterházy Múzeum adattárán kívül a Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményében is: jegyzőkönyvek, szerződések, számlák, fotopozitívek, készítmények. (8500 Pápa, Március 15. tér. 9., telefon: 06-89-324 240, e-mail: ref.lib@papacollege.hu, honlap: www.papacollege.hu.)

Veszprémben a Laczkó Dezső Múzeum adattárában és a Veszprém Megyei Levéltárban kutathatunk a helyi nyomdászokra és könyvkötőkre. A helyi

nyomdák készítményei természetesen a múzeumi levéltári és közkönyvtárakban őrződtek meg. Veszprém korai nyomdászatára vonatkozó, igen értékes bibliográfiai cédulagyűjteményt állított össze Kredics László, korábban a Veszprém Megyei Levéltár, jelenleg a Veszprémi Érsekség könyvtárosa.

Az alábbi könyvek és a bennük közölt bibliográfiák bőséges információt nyújtanak.

- ◆ *Nagy László*: A Veszprém megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája, 1820–1956. Veszprém, 1957.
- ◆ *Szeglety Ildikó*: Veszprém megye nyomdászata 1860–1920. Veszprém, 1978. Közművelődési Kiskönyvtár 3. (bölcsezdoktori disszertáció).
- ◆ *Horváth József*: Fejezetek a pápai nyomdászat történetéből. Veszprém, 1986.
- ◆ *Hogya György*: Őt nemzedék a könyvkötészet szolgálatában. A Georgiak Veszprémben. Veszprém, 1987.
- ◆ *Mezei Zsolt*: Pápai könyvtárak a századfordulón. Pápa, 1999.

Jómagam a Veszprém megyei, hajdani (18–20. századi) könyvkötőkkel foglalkozom, világi és egyházi gyűjteményekben föllelhető készítményeiről leíró kartonokat veszek föl, melyeken a lelőhely, a bibliográfiai és könyvkötészeti technikai leírás mellett az egykori tulajdonos(ok) és az azonosítható készítő mester adatai szerepelnek. A díszítményekről kontakt ceruzalevonatokat (reibung) készíték, illetve a könyvkötés egészéről és részleteiről analóg, újabban digitális fényképet. A képek adatait excel adatbázisba írom, így a rendszerezés és a visszakeresés lehetséges. Mindez a múzeum szerverére kerül, illetve biztonsági mentéssel adattári CD-lemezekben van archiválva. A leírókartonokkal még dolgozom, de ezek is majd adattárba kerülnek. Jelenleg mintegy 1800 tétel olyan könyvkötésfotóval, ill. -leírással rendelkezem, amelynek tárgya biztosan helyi készítmény. A korábban folytatott papírkészítés-történeti kutatásomat – amely szintén Veszprém megyére korlátozódott – lezárтам. Témába vágó megjelent írásaim:

- ◆ Egy 200 éves könyvkötői bizonyosságlevél. (Württembergi könyvkötőlegény Veszprémben kétszáz évvel ezelőtt.) Múzeumi Diárium 2. Veszprém, 1989. 17–19. old.
- ◆ Egy soproni könyvkötés 1791-ből. Soproni Szemle 1991/3. 229–236. old. (A soproni egyenruhás fegyveres polgárőrség protokollumának díszkötése ifj. Michael Gottlieb Schrabbs soproni könyvkötőtől, Pannonhalmi Szent Benedek Rend Főapátság Nagykönyvtárának kéziratára, 118. C.7. jelzet.)
- ◆ Könyvkötők a 18–19. századi Veszprém megyében. (Előzetes kutatási jelentés.) Magyar Könyvszemle, 1992/4. 332–346. old. (Kézirat lezárva 1989-ben.)
- ◆ Imre Géza ajkai nyomdász és könyvkötő. A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 19–20. (1993), Veszprém, 1994. 487–501. old.
- ◆ Könyvkötések Pápáról a 18–19. századból. Acta Musei Papensis – Pápai Múzeumi Értesítő 5. Pápa, 1995. 237–246. old.
- ◆ A budai és pesti könyvkötők pecsétje 1729-ből. Turul, 1995/3–4. 79. old.
- ◆ Két XX. századi pápai könyvkötőmesterről. (Rhédi Károly és Bedöcs József.) AVMMK 21. Veszprém, 2000. 171–189. old.
- ◆ A pápai Kis Tivadar-féle kereskedésről és könyvkötészetéről. Acta Musei Papensis. Pápai Múzeumi Értesítő 7. Pápa, 2001. 145–163. old. + 4 t.
- ◆ Franz Gründler veszprémi könyvkötő (1760–1845). AVMMK 2006. (Megjelenés alatt.)